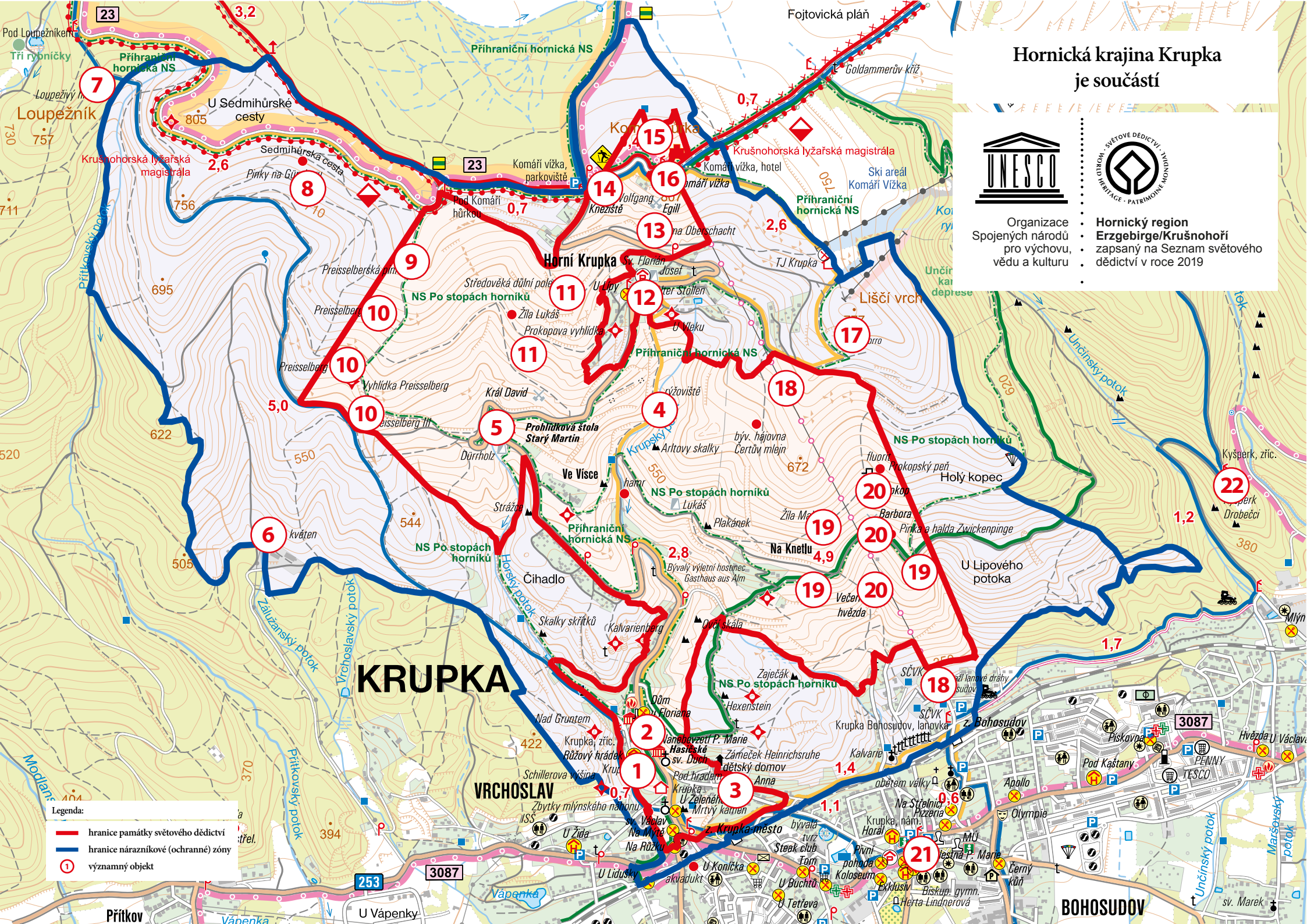

Hornická krajina Krupka je součástí

Organizace
Spojených národů
pro výchovu,
vědu a kulturu

Hornický region
Erzgebirge/Krušnohoří
zapsaný na Seznam světového
dědictví v roce 2019

Legenda:

- hranice památky světového dědictví
- hranice nárazníkové (ochranné) zóny
- ① významný objekt

Hornická krajina Krupka / Bergbaulandschaft Krupka

1) Hrad Krupka / Burg Krupka (Graupen)

Hrad založený před r. 1330, v letech 1471–1482 přestavěn pány z Koldic na impozantní pozdně gotickou pevnost. Dochovaly se obě gotické hradní brány, části bašt, relikt donjonu a část jižní válcové věže. Na nádvoří budova vrchnostenského horního úřadu z r. 1695 (dnes penzion Růžový hrádek).

Gegr. vor dem Jahr 1330, Umbau 1471–1482 durch die Herren von Kolditz in eine spätgotische Festung. Erhalten sind beide gotischen Burgtore, ein Teil des Bollwerks, ein Relikt des Donjons und ein Teil des Südturms. Auf dem Hof das herrschaftliche Bergamt (1695), heute Pension Růžový hrádek.

2) Město Krupka / Bergstadt Graupen

Jedno z nejstarších horních měst v Krušných horách, vzniklé v 13. st. při cinových dolech, největší rozmach zažilo ve 2. pol. 15. st. K nejcennějším stavbám historického jádra patří gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie (1479–1488) s přilehlou dřevěnou hornickou zvonici (1490–1493, upravena kolem r. 1600) a barokní farou z r. 1756 (dnes Hasičské muzeum) nebo gotický Špitální kostel sv. Ducha (konec 14. – pol. 15. st.). V domě č. 82 se nachází Infocentrum Hornické krajiny Krupka s expozicí o zdejších hornictví.

Eine der ältesten Bergstädte im Erzgebirge, entstanden im 13. Jh. bei den Zinngruben, Blütezeit in der 2. Hälfte des 15. Jhs. Zu den wertvollsten Bauten des historischen Kerns gehören die Mariä-Himmelfahrt-Kirche (1479–1488) mit anliegendem bergmännischem hölzernem Glockenturm (1490–1493, angepasst um 1600) und das barocke Pfarrhaus (1756, heute das Feuerwehrmuseum) und die gotische Heilig-Geist-Spalkirche (Ende 14. bis Mitte 15. Jh.). Im Haus Nr. 82: Infocentrum der Bergbaulandschaft Krupka mit Bergbauausstellung.

3) Kostel sv. Anny / St. Anna-Kirche

Renesanční kostel z 16./17. st., v interiéru nástěnná malba Martina Luthera z 16. st., nejstarší v Čechách. Renaissancekirche (16./17. Jh.), innen eine Wandmalerei Martin Luthers (16. Jh.), der älteste in Böhmen.

4) Stará hornická stezka / Alter Bergsteig

Stezka mezi Krupkou a Horní Krupkou, která sloužila k přepravě rudy a přístupu k dolům. Souběžně s ní protéká Krupský potok s rýžovišti cinové rudy. *Weg zwischen Krupka und Horní Krupka diente zum Transport des Erzes und als Zugangsweg zu den Gruben. Parallel zu ihm der Krupský-Bach mit Zinnseifen.*

5) Štola Starý Martin / Stolln Alter Martin

Prohlídková štola založená k těžbě cinových a wolframových rud r. 1864, v provozu byla až do 50. let min. století. Dobývána byla zejména plochá žila Lukáš, nejdelší (2 km) cinonosná žila ve střední Evropě. Štola je propojena s dědičnou stolou

Dürrholz raženou již od 2. pol. 15. st. pod Komáři hůrkou. *Besichtigungsstollen, gegr. zum Zinn- und Wolframerzabbau (1864); in den 1950er Jahren noch in Betrieb; abgebaut wurde vor allem der Gang Lukáš, längster (2 km) zinntragender Gang Mitteleuropas. Verbunden mit Erbstolln Dürrholz (schon ab der 2. Hälfte des 15. Jhs. zum Mückenbergr vorgetrieben).*

6) Štola 5. květen / Stolln 5. květen (5. Mai)

Hlavní štola fluoritového ložiska Vrchoslav, dobývaného v letech 1952–1969, po skončení těžby následoval až do 80. let průzkum cinového a molybdenového zrudnění v hlubších partiích revírů Preisselberg a Komáři hůrka. Ložisko bylo otevřeno také stolami František I, II a III, v jejichž důlním poli jsou patrné hluboké propadliny. *Hauptstolln der 1952–1969 abgebauten Fluoritlagerstätte Vrchoslav; danach bis in die 80er Jahre Untersuchung der Zinn- und Molybdänerze in den tieferen Partien der Reviere Preisselberg und Komáři hůrka (Mückenbergr). Lagerstätte wurde auch durch Stolln František I, II und III geöffnet, in deren Grubenfeld große Pingen auf der Oberfläche zu sehen sind.*

Hauptstolln der 1952–1969 abgebauten Fluoritlagerstätte Vrchoslav; danach bis in die 80er Jahre Untersuchung der Zinn- und Molybdänerze in den tieferen Partien der Reviere Preisselberg und Komáři hůrka (Mückenbergr). Lagerstätte wurde auch durch Stolln František I, II und III geöffnet, in deren Grubenfeld große Pingen auf der Oberfläche zu sehen sind.

7) Loupežný hrádek / Raubschloss

Pozůstatky opevnění (přikopu, valu) malého hrádku z 14./15. st., jeho vznik asi souvisel s těžbou cinu. Při průzkumech terénu byly nalezeny fragmenty hornických kahanů a klínů a pískovcová forma k odlévání cinu. *Relikte (Graben, Wall) der kleinen Burg (14./15. Jh.), deren Entstehung wohl mit Zinnabbau einherging. Archäologische Funde u.a.: Fragmente von Grubenlampen und Keilen sowie eine Zinngießform aus Sandstein.*

8) Revír Günther / Bergbaurevier Günther

Méně významný krupecký cinový revír, kde pracovaly menší cinové doly už v pozdním středověku. *Eher unbedeutendes Zinnrevier um Krupka, wo kleinere Zinngruben schon im späten Mittelalter arbeiteten.*

9) Preisselberská pinka / Preisselberger Pinge

Povrchová dobývka se strmými stěnami, místo dolování cinových rud v dílčím revíru Preisselberg už před 16. st. *Pinge mit steilen Wänden, Ort des Zinnerzabbaus im Teilrevier Preisselberg schon vor dem 16. Jh.*

10) Štoly Preisselberg I, II a III / Stolln Preisselberg I, II und III

Zavalená ústí tří nad sebou umístěných novodobých štol, do konce 60. let min. st. těžba masivních cinových rud. U štol č. II a III rozsáhlé odvaly. *Eingebrochene Mundlöcher dreier übereinander platzierter neuzeitlicher Stolln; bis 1960er Jahre Abbau massiver Zinnerze. Große Halden bei Stolln II und III.*

11) Revír Steinknochen / Bergbaurevier Steinknochen

Historicky nejvýznamnější krupecký důlní revír, od středověku do 19. st. zde pracovalo přes 150 dolů. Koncentrací důlních

prací je výjimečný v celé Evropě. Typické jsou ploché terasovité odvaly s pinkami v místech starých šachet. *Historisch bedeutendstes Graupener Grubenrevier; ab Mittelalter bis 19. Jh. arbeiteten hier über 150 Gruben. Europaweit einzigartige Konzentration von Bergwerke, typisch sind flache terrassenartige Halden mit Pingen an Stellen alter Schächte.*

12) Horní Krupka / Obergraupen

Hornická osada z 14./15. st., dnes součást Krupky. *Bergbausiedlung (14./15. Jh.), heute Teil von Krupka.*

13) Revír Komáři hůrka / Bergbaurevier Mückenbergr

Pokračování revíru Steinknochen nad silnicí z Horní Krupky s množstvím pozůstatků po těžbě cinu (haldy, pinky, štoly a šachty) nejpozději od 15. až do 19. st. *Fortsetzung des Reviers Steinknochen über der Straße von Horní Krupka mit vielen Zinnbaurelikten (Halden, Pingen, Stolln und Schächte) spätestens vom 15. bis 19. Jh.*

14) Kaple sv. Wolfganga / St. Wolfgang Kapelle

Barokní kaple z let 1692–1700 zasvěcená patronu horníků sv. Wolfgangovi, využívá se k výstavám a k setkáním obyvatel z obou stran hranice. *Barockkapelle (1692–1700), dem hl. Wolfgang, dem Patron der Bergleute, geweiht; dient zu Ausstellungen und Treffen der Einwohner beiderseits der Grenze.*

15) Velká pinka na Komáři hůrce / Große Pinge auf dem Mückenbergr

Největší povrchový pozůstatek po dolování v okolí Krupky, rozsáhlá terénní deprese s hloubkou až 75 m, vzniklá odtěžením greisenového tělesa s obsahem cinovce. Dolování je písemně doloženo už k roku 1416. *Größtes Tagebaureliket rund um Krupka; großräumige, bis zu 75 m tiefe Pinge entstand durch Abbau des zinnsteinhaltigen Greisenkörpers; Abbau schon für das Jahr 1416 schriftlich belegt.*

16) Komáři vížka / Mückenturmchen

Restaurace s dnes nepřístupnou vyhlídkovou věží postavenou r. 1857 na místě staré hornické zvonice. *Restaurant mit nicht mehr zugänglichem Aussichtsturm von 1857 an der Stelle des alten bergmännischen Glockenturms.*

17) Revír Klösenberg / Bergbaurevier Klösenberg

Nejmenší z krupeckých cinových revírů. Povrchové pinky na svahu Liščího vrchu svědčí o existenci rozsáhlých, velmi starých důlních prací. *Kleinstes Graupener Zinnrevier. Pinge am Hang des Berges Liščí vrch zeugt von der Existenz sehr alter umfangreicher Grubenarbeiten.*

18) Lanová dráha Bohosudov – Komáři hůrka / Sesselbahn Bohosudov – Komáři hůrka

Dvousedáčková lanovka z let 1950–1952 s celoročním provozem, ve své době nejdelší (2 348 m) ve střední Evropě.

Vede nad důlním revírem Knötel, během jízdy lze spatřit řadu pozůstatků po hornické činnosti.

Zweisitzige Sesselbahn (1950–1952) mit ganzzjährigem Betrieb, seinerzeit die längste (2 348 m) Mitteleuropas; führt über das Grubenrevier Knötel; während der Fahrt sind zahlreiche Überreste des Bergbaus zu sehen.

19) Revír Knötel / Bergbaurevier Knötel

Plošně nejrozsáhlejší krupecký důlní revír, asi již od 14. st. byl otevřen desítkami povrchových dobývek, štola a šachet. K největším pozůstatkům těžby patří pinka Zwickenpinge a dobývka na Mahlerově žile, zachovalo se i velké množství štol a jam s odvaly různého stáří. *Flächenmäßig größtes Graupener Revier; wohl schon ab dem 14. Jh. mit zig Tagebauten, Stolln und Schächten geöffnet. Imposanteste Bergbaurelikte: Zwickenpinge und Tagebaue auf dem Mahler-Gang; erhalten sind auch viele Stolln und Schächte mit Halden unterschiedlichen Alters.*

20) Štoly Prokop, Barbora, Václav a Večerní hvězda / Stolln Prokop, Barbora, Václav und Večerní hvězda

Soustava čtyř nad sebou ležících štol (odshora Prokop, Barbora, Václav a Večerní hvězda), z nichž se do r. 1956 kromě cinovce těžil i draselný živec a molybdenit, vyskytovaly se i rudy vizmutu a mědi.

Vier übereinanderliegende Stolln (von oben Prokop, Barbora, Václav, Večerní hvězda/Abendstern); bis 1956 Abbau von Zinnstein, Kalifeldspat und Molybdänit; auch Wismut- und Kupfererze kamen vor.

21) Bazilika v Bohosudově / Wallfahrtskirche in Mariaschein

Barokní kostel postavený v letech 1701–1706 na místě staršího gotického kostela, od r. 1610 poutní místo. Součástí areálu je komplex bývalého jezuitského kláštera s biskupským gymnáziem založeným v r. 1679. Okolo baziliky oválný ambit z let 1584–1594 se sedmi kaplemi, upravený do dnešní podoby v r. 1722.

Barockkirche, 1701–1706 errichtet an der Stelle einer älteren gotischen Kirche; ab 1610 Wallfahrtsort. Teil des Areals ist der Komplex des ehemaligen Jesuitenklusters samt bischöflichem Gymnasium (gegr. 1679). Um Basilika ein ovaler Kreuzgang (1584–1594) mit 7 Kapellen; heutige Form seit 1722.

22) Hrad Kyšperk / Burg Kyšperk (Geiersburg)

Zřícenina hradu z počátku 14. st., po r. 1430 byl dobyt husity a stal se sídlem kyšperské větve pánů z Vřesovic. R. 1526 vyhořel a již nebyl obnoven, dochovaly se části zdí a zbytky obytné věže. *Ruine der Burg vom Beginn des 14. Jhs.; nach 1430 von den Hussiten erobert; dann Sitz der Herren von Wrzessowitz. Nach dem Brand (1526) blieben nur Teile der Mauern und Reste des Wohnturms erhalten.*

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj osade! Hala Načbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

